
Оригинални научни рад

Проф. др Димитриј К. Безњук,

UDK: 322(476)

Филозофски факултет, Белоруски државни универзитет, Минск, Белорусија

НАЦИОНАЛНА И РЕЛИГИОЗНА БЕЗБЕДНОСТ БЕЛОРУСИЈЕ

С аспекта структурно-функционалистичке анализе државне политике Републике Белорусије, а по питању религије (вероисповедне политике) – комплекс мера усмерених на усклађивање узајамних односа друштва и религије, државе и религиозних организација – можемо представити као схему три смислена питања. Прво питање, *постанак појединца на свету* – је систем принципа, који дају смисао и форму државним мерама у смислу узајамних утицаја државе и религије. Друго, *савремена државна основа* – признање неопходности да држава има право на старатељство над животно важним елементима друштвености, културним и државним системима (овакво tutorство изражава се у планирању вероисповедне политике која се тиче интереса државе и друштва). Трећи блок питања – *доктринарне основе* говори о принципима узајамних утицаја различитих сфера друштва и социјалних институција са религиозном сфером (доктринарне основе представљају идеолошки и стратегијски део у оквирима реалних, конкретно-историјских модела узајамног утицаја државе и религиозних организација, група и институција).

У оквирима социолошке анализе савременог система државно-конфесионалних односа у нашој држави, посебно место заузима расветљавање и изучавање процеса формирања и функционисања система безбедности у религиозној сфери. У оквирима овог система запажају се две важне потребе:

1. очување грађанског мира и територијалне целовитости, и

2. максимално могуће обезбедити очување и увећање материјалног, људског, научног и другог потенцијала државе.

Ове потребе омогућавају повезивање стратегијске нити вероисповедне политике са доктрином националне безбедности.

Концепција националне безбедности и религија

Свака држава, ако је она заиста суверена и самостална, брине се о властитој безбедности. Раније се под безбедношћу схватало, у основи, проблем очувања територијалне целовитости, која се решавала путем припрема у одвраћању од оружаног напада споља, односно путем превентивног удара по агресору. У савременим условима државна безбедност представља веома сложено и комплексно питање, које се мора решавати на основу систематичних потеза, како у разради, тако и у реализацији.

Године 2001. од стране Председника Републике Белорусије, А. Г. Лукашенка, утврђена је Концепција националне безбедности. У овом документу проблеми у религиозном животу савремене Белорусије присуствују у два дела: „Безбедност Републике Белорусије у информационој сфери“ и „Безбедност Републике Белорусије у хуманитарној сфери“.

Један од основних фактора који чини претњу у информационој и хуманитарној сфери овако је опредељен: „Ширење непроверених или измишљених информација, усмерених на рушење... духовних и моралних вредности друштва, а такође подстицање националне и религиозне мржње...“; „девалвација традиционалних духовних вредности“; „активизација делатности иностраних религиозних организација и мисионара на монополизацији духовног живота друштва. Делатност у Републици неомистичких, псеудорелигиозних група; „ширење националног и религиозног екстремизма“.¹

Концепција националне безбедности предвиђа мере (оквирног, стратегијског карактера) за спречавање рушења ових вредности: очување духовног и културног наслеђа, учвршћивање традиционалних вредности друштва, обезбеђивање реализације права грађана на слободу савести, очување етничке, културне и језичке самобитности грађана Белорусије без обзира на националност; супротстављање негативном утицају иностраних религиозних организација и мисионара и обезбеђење научног праћења етноконфесионалне сфере.²

¹ Концепция национальной безопасности Республики Беларусь, Минск, 2001. стр. 45 – 48.

² Исто, стр. 47 – 49.

У оквирима обезбеђења националне безбедности религиозну политику (у прву руку сферу државно-конфесионалних односа) потребно је схватити као делатност за обезбеђење религиозног (конфесионалног или етно-конфесионалног) мира у Белорусији. При таквом опредељењу религиозна безбедност представља, по себи, конкретне квалитетне религиозне (етнорелигиозне, државно-конфесионалне и друге) односе, при чему су формиран стабилни услови за обезбеђење пуног и конфорног задовољавања религиозних потреба човека, као и реализација његових религиозних активности.

Религиозна безбедност – гарантована је Уставом и другим законима усмереним на заштиту животно важних интереса становништва у сфери духовних односа, обезбеђења независности религиозних интереса од могућих спољашњих и унутрашњих угрожавања и утицаја. Шта је потребно узети у обзир при формирању и реализацији вероисповедне политике, а да при том, поштујемо и захтев за националном безбедношћу? Одговор није једнозначан и прост, међутим ми ћемо покушати да укажемо на основне поставке које су принципијелне с аспекта социолошке анализе.

Унутрашњи и међународни контексти религиозне безбедности

Мере за обезбеђење религиозне безбедности државе морају садржавати, у крајњем, следеће: прво, карактеристике властите религиозне сфере, а друго, међународни контекст.

Отаџбинска религиозна ситуација описана је у великом броју радова белоруских проучавалаца религије, међутим сама тема националне безбедности захтева да се напомену одређене карактеристике и својства која се јављају као атрибути опште социо-културне ситуације у Белорусији и који одређују деловање социјалних субјеката. У такве спадају: велики проценат верујућих (више од 50 посто), висок степен етно-религиозне хомогености (могуће је говорити о доминацији словенско-православне компоненте), велики број неверујућих се у културном смислу идентификује с православном религиозном традицијом, низак степен оцрквљености верујућих (овде су се истраживачи сусрели са феноменом „секуларизованог верника“), значајан раст нових религиозних удружења која носе вредности и норме неспојиве са културним системом нашег народа.

Међународни контекст који смо овде означили као други принципијелни моменат у оквирима религиозне безбедности државе, намеће уважавање, у крајњој мери, два комплексна фактора (могуће их је размотрити као услове формирања и реализације схеме националне безбедности у религиозној сфери). Први фактор – то је међународна пракса организације и регулисања

ове, државно-конфесионалне сфере, на разнолик начин. Други фактор – утицај других држава на Белорусију у вези особености националне вероисповедне политике. Размотримо подробније садржаје ових фактора.

Први фактор, слобода савести као правно схватање (и чињеница живота савременог човека) садржана је у многим међународним документима: Повељи Организације Уједињених Нација (1948), Светска декларација о правима човека (1948), Међународни пакт о грађанским и политичким правима (1966), Закључни акт саветовања о безбедности и сарадњи у Европи (1975), Париска хартија Нове Европе (1980), Декларација о ликвидацији свих форми нетрпељивости и дискриминације због религиозних убеђења (1981) и Закључни документи бечког сусрета представника држава учесника саветовања о безбедности и сарадњи у Европи (1989). Ставови који су нашли место у споменутих документима могуће је разматрати као међународни стандард по питању слободе савести, а која одражавају савремена схватања о правима и слободама човека. У неким ситуацијама могуће је и саблазнити се над толиком безличном и тоталном унификацијом (тобоже у себи утеловљују овај стандард) свих државно-религиозних односа у свим, без изузетка, државама. Истовремено, међународна пракса (пре свега европска) сведочи о различитом приступу у формирању и реализацији политике у области слободе савести и државно-конфесионалних односа.

Законодавство практично свих демократских држава свега придржавају се савазова међународној права у области слободе савести, полазећи од „локалних услова“, шј. од историјски формиране културне специфичности региона. Такав прилаз се запажа код одређених „државних“, „традиционалних“, „приоритетних“ и томе слично конфесија и вероучења у државној политици. Тако у низу европских држава (Шпанији, Данској, Немачкој, Норвешкој и Шведској) Уставом је утврђена државна религија, а да не говоримо о источном региону где се као државна религија многих држава јавља ислам.

Ирска и Пољска признају „посебан положај“ Римокатоличкој цркви, Енглеска – Англиканској (краљ је обавезан да буде њен припадник, а у Дому лордова – Горњег дома британског Парламента – 24 места су издвојена за англиканске епископе). У Италији је између државе и Ватикана закључен Конкордат – специјални Уговор којим се римокатоличанство признаје као историјски духовни ослонац италијанског народа, а остале вероисповести имају статус добротворних и просветних установа. У Грчкој, „господствујућом“ црквом признају источно-православну, а у Руској Федерацији „признаје се посебна улога православља у историји Русије у формирању и развоју њене духовности и културе“.³ У Уставу Литванске Републике (чл. 43) се каже: „Држа-

³ Према: Кривельская Н. В. *Секта: угроза и поиск защиты*. Москва, 1999. стр. 237.

ва признаје традиционалне цркве у Литванији и религиозне организације, а друге цркве и религиозне организације – у случају да имају подршку у друштву, а њихова учења и обреди не противурече закону и моралу“.⁴ У Шпанији држава може сарађивати само са оним конфесијама којима је „признато да имају корене у Шпанији“⁵

Разуме се, оваква ситуација није могућа без државне, политичке подршке. У Данској, Евангелистичко-Лутеранска црква стопљена је са државом, а у Белгији државна помоћ се додељује само службено признатим вероисповестима (њих шест укупно има такав статус). У Западној Немачкој обавезно је похађање признатих религија (римокатоличко и лутеранско) у државним школама.

У неким случајевима локалне њравне норме су у сујројносној са међународним њравом, али њо њу државу не лишава сјајуса развијене и демократјске (државе). Тако у Уставу државе Арканзас (САД) постоји следећа норма: „Нико ко негира постојање Бога не може заузимати дужност у институцијама државе и не може му се дозволити да сведочи у суду“.⁶ У неким државама неверујућим грађанима је забрањено да предају у образовним установама.

По законима Баварске (Немачка) забрањено је да се примају у државну службу припадници екстремних религиозних култова (деструктивних секти).

У Израелу се подстицање малолетника да промене веру кривично санкционише, а број конфесија које су слободне да мисионаре сведен је на минимум, при чему је мисионарима дозвољена деланост само на територији својих храмова.⁷

На основу изнетих аргумената могуће је, дакле, извести следећи закључак: оријентишући се на демократске и општељудске вредности, држава није дужна принети на жртву обезличеним космополитским схемама националну и културну специфичност, тим пре што пракса доказује да је демократска држава способна да убележи као међународни стандард слободу савести, а да при том, не ризикује поништавање сопствене етноконфесионалне и културне особености.

Други фактор, међународног контекста, представља утицај других држава на Белорусију, посебно на особености државне политике према вероисповестима. Ово омогућава уважавање стратегија светских „центра моћи“ који су способни да се умешају у унутрашњу политику наше државе с циљем

⁴ Исто, стр. 90.

⁵ Исто, стр. 91.

⁶ Према: *Неокульты: „новые религии века“?* / Под. ред. А. С. Майхровича, Минск, 2000, стр. 137.

⁷ Види: Кривельская Н. В. *Секта: угроза и поиск защиты*. Москва, 1999. стр. 89.

реализације сопствених интереса. Неопходно је, дакле, знати да је социјално биће религије сложен процес са многим противуречјима, која су у одређеним условима способна да роде „забринутост“ других држава и међународних организација. У савременим условима (једнополарни свет, глобализација, унификација под „једним демократским обрасцем“) религиозна ситуација у Белорусији се може исказати као повод за такво мешање. Године 1998. у САД је донесен закон „О међународној слободи вероисповедања“ који Американцима даје могућност за „интересовања“ о унутрашњим пословима оних држава где се слобода савести реализује на начин који је, према њиховом мишљењу, неправилан.

У таквој ситуацији, како видимо, могућа су два начела деловања: прво, окретање европском експерименту, где постоји мноштво модела државно-конфесионалних односа, и друго, спровођење политике објашњења немогућности уношења универзалних схема америчког типа за остали свет.

У оквиру задатака обезбеђења религиозне безбедности Белорусије постоји још и проблем неокултова, који уједињује унутрашњи и спољашњи контекст религиозне ситуације у нашој држави.

У Концепцији националне безбедности Републике Белорусије као на узнемирујући моменат указано је на „активизацију делатности иностраних религиозних организација и мисионара на монополизацију духовног живота друштва, те делатност у Републици неомистичких и псеудорелигиозних група“.⁸ Године 2001. (година објављивања Концепције) је постало сасвим очигледно, на државном нивоу, у духовно-религиозној сфери Белорусије, присуство нетрадиционалних (нових) религија.

Појам, нетрадиционална религиозност, користи се за описивање савремене религиозне ситуације, а у оквиру аспекта попут духовно-религиозна учења новог времена, које, саме по себи, представљају алтернативу традиционалним религијама. Ова учења формирају се и шире у виду тзв. алтернативних култова, или нетрадиционалних религија, чија је суштина удруженост у религиозно вероучење, а масовно се појављују у другој половини XX века. Нове религије, такође, називају и религијама „новог доба“, неокултови, надконфесионална веровања, нови религиозни покрети, итд. У ширем смислу речи, термин „нове религије“ означава све религиозне покрете који су се појавили у новије време, најчешће средином XIX века. Они су одвојени од религије из које проистичу „јереси“ или секте која има самостални развој и своју властиту форму.⁹

⁸ Концепция национальной безопасности Республики Беларусь, Минск, 2001. стр. 48.

⁹ Антес П. Религии современности. История и вера / Пер. с нем. Москва, 2001, стр. 253.

Нетрадиционалне религије почеле су ширење у САД и Европи крајем 50-их година XX века, а у државама Заједнице независних држава (у том смислу и у Белорусији) крајем 80-их година истог века. Узрок њихове појаве многи истраживачи виде у кризи постиндустријске културе (материјалистичког по својој суштини) у виду: велике вредносне трансформације западног менталитета после Другог светског рата, секуларизација западног обрасца живота која даје обрнуту реакцију у виду масовне сакрализације при помућености традиционалне религиозности квазирелигиозним сазнањем, кризом традиционалних цркви и вероучења, учвршћивање осећаја безизлазности због безперспективности решавања нарастајућих проблема (еколошка криза, политички екстремизам, нуклеарна опасност, итд.), феномен социјалне робинзације личности (раст осећаја отуђености, немоћи, изолованости, итд.). Све ове разлоге могуће је уопштити и изразити појмом „егзистенцијални вакуум“ (термин В. Франкла), који изражава потрошеност људских смислено-формираних вредности живота, потрошеност моралних и социјалних оријентација. Када је Белорусија у питању ове општесветске разлоге морамо допунити оним чињеницама које карактеришу општу кризну ситуацију периода краја 80-их и почетка 90-их година XX века, а то су:

- демократизација услова живота духовне и идеолошке сфере совјетског друштва: рушење „жељезне завесе“ и „политика отворености“ довели су до ишчезавања основних правних и административних препрека на путу увоза западне и источне „духовности“ у републике СССР-а,
- одсуство јасне државне политике по питању религије у првом периоду после враћања суверенитета: обично се ова политика сводила на калкулацију са недовољно познатим либералним нормама државно-конфесионалних односа (образац који је најчешће преузима од САД),
- економска криза и низак ниво животног стандарда великог броја становника довели су до раста осећања незадовољства, стреса и, као последица тога, јавља се тежња за проналажењем заштите од ових проблема, у том смислу и уз помоћ религиозних или псеудорелигиозних метода,
- идеолошка дезинтеграција која је изродила потребу за новим системом духовних координата,
- неспособност (због разних разлога: кадровских, материјалних, организационих) традиционалних, за наш регион, вероучења да се активно укључе у борбу против „окултизације“ идеолошког и духовног простора.

Класификација, специфичности и оцена нових религија

Све ово је кардинално изменило религиозни ландшафт Белорусије и изазвало тзв. религиозни бум, чију суштину можемо означити као процес оживљавања религиозности у Белорусији. У оквиру овог процеса могуће је приметити рађајуће експанзионистичке тенденције (карактеристичне за сав постсовјетски простор). Прво се јавља тенденција обнове традиционалних религиозних основа нашег друштва и културе, затим, као друго, јавља се грана новог смера подстакнута од стране западних мисионара (где многи од њих проповедају источњачка учења или еклектичку смесу западних и источних погледа на свет).

Због последње тенденције догодио се раст конфесионалног плурализма у Белорусији – од осам (1986.) на 26 (2002. године) службено регистрованих конфесија. **Оваква ситуација пред истраживаче и политичаре поставља неколико задатака:** прво, класификације нових религија које су заузеле место у домаћем религиозном простору; друго, анализа специфичности функционисања ових религиозних новоформираних организација у културном и социјалном пољу Белорусије; треће, оцене и програм деловања према организацијама нетрадиционалне религиозности. Пошто се сви ови задаци непосредно односе на садржај државне политике по питању религије, то је потребно зауставити се на понуђене и успутне проблеме.

Класификација неокултова не омогућује само поређење мноштва верских учења, већ и објашњење (ослањајући се на статистику) квалитативно-квантитативних показатеља о њиховој раширености, односно показује у чему се за Белорусију састоји специфичност нетрадиционалних веровања. Потом је потребно дијагностиковати и прогнозировать појаву нових религиозних мањина. На овај начин проблем класификације неокултова показује се не само као научно-теоријски, већ и као практичан проблем.

Ако неокултове означимо као нетрадиционалне религије, то значи класификовати их по односу према историјски важним религијама, а тада добијамо три групе.¹⁰ То су, прво, религиозни култови који историјски произилазе, по правилу, из корена источњачких религија (Хиндуизам, Будизам, Даоизам), а који су се раширили на Западу. У њих убрајамо Међународно друштво за свесност Кришне, Зен-будизам, Даоизам, Трансценденталну медитацију, Аомото итд. Друго, све нетрадиционалне религије, култови, учења и организације које се формирају на бази преузимања верског положаја традиционалних, за дату државу, религија. У ове можемо убројати Општине прогресивног јудаизма, Бахаизма, Мормонизма, Мунизма, „Богородичног

¹⁰ Види: *Новые религиозные организации России деструктивного, оккультного и неоязыческого характера* / Авт.-сост. И. Куликов. (СД). Версия 1 (2000 г.).

центра“, „Цркве Христове“ и сл. Трећу групу чине окултно-мистична учења и секте, регистроване, по правилу, као друштвене организације.

Према датим основама такође је могуће предложити друге варијанте класификације по којима има четири типа нових религиозних покрета:¹¹

1. религиозна удружења увезена из других културних ареала, а која могу потицати из давне прошлости и зато се њихова „новина“ завршава у другом културном контексту;
2. религиозна удружења која су се јавила у процесу дробљења традиције и које попримају начела секте (нпр. секта „Лоза Давидова“ која је израсла као резултат раскола у Адвентизму, а који се и сам јавио као продукт дробљења протестантизма);
3. религиозна удружења произашла из западних окултних традиција која проистичу из дубоке древности, а формиране су почетком XVIII века као спекулативно масонство и розенкројцство;
4. религиозна удружења синкретистичког обележја којима су заједничке прве три компоненте (ово управо и јесу нове религије у ужем смислу овог појма).

На овај начин, новина нових религија има условни карактер, но процес њиховог јављања је приметно нов у садашњем веку и у време слабљења традиционалних религија и усавршавања комуникација. Информациона отвореност у савременом друштву са собом је донела и повећање религиозности становништва у целини, затим активизацију религиозног фактора у процесу етничке самоидентификације, што је утицало на формирање разнобојних паганских погледа, са једне стране, и начело обнове хришћанских традиционалних конфесија – с друге. Научно-технички прогрес, урбанизација, ширење информационог пространства, формирање технологија којима се утиче на масовно понашање људи, итд. исказивали су се и исказују утицај на појаву и ширење нових религија у наше дане.

Као што видимо класификација нових религија је прилично сложена. **Ми предлагемо да се као генерална схема класификације неокултова прихвати она чији квалитет даје најочигледније разлике – њихову догматику и идеолошки поглед.** Полазећи од тога, предлагемо да се прихвати следећа подела нових религија, адепата који делују у Белорусији:

¹¹ Види: Гурко А. В. Конфессиональная ситуация в Республике Беларусь: этнический и исторический аспекты, Минск, 2001, стр. 82.

1. **Псеудохришћански** или **неохришћански** култови за које је карактеристичан ослонац на хришћанско наслеђе, а користе теозофске и источно-религиозне схеме и самостално искуство ради уношења коректива у традиционална хришћанска схватања, све ослонцем на есхатологију. Вође оваквих религија често себе сматрају „настављачима дела Христа“ („Црква уједињења С. М. Муна“), пророцима „Трећег Завета“ („Богородични центар“ И. Берјеславског), новим месијама („Црква Висариона“ С. Торопа), мајком света („Велико бело братство“ М. В. Цвингуна) и томе слично. У псеудохришћанство убрајају се и неопротестантска учења („Деца Бога“, „Хришћанска наука“, „Хришћанска медитација“, „Школа хришћанског јединства“ и многе друге).

Псеудохришћанска учења могуће је поделити на култове „новог откривења“ која се ослањају на постбиблијска откривења одозго (нпр. Муити или „Богородични центар“) и постбиблијске, које традиционални текст Библије исказују „својим властитим“ преводима и интерпретацијама до формирања нових текстова (на пример, Јеховисти и Мормони).

По времену настанка ова учења могуће је класификаовати на нове култове и култове са стажом (од почетка XIX века).

2. **Новооријенталне** или **неоисточне** религије – заједница култова источњачког порекла, чију верску основу чине, по правилу, хиндуизам, јога, будизам, даоизам и конфучијанство. Основна карактеристика неооријентализма јесте ослонац на откривање унутрашњих способности човека у овладавању психо-техникама: „Харе Кришна“, „Трансцендентална медитација“, „Лига духовног рођења“, „Санатана Дхарма“, „Јединствена религија“ („ОШО“), „Аум Шинрикјо“ и друге. Ови неокултови имају инструментални карактер, што је довело до њихове велике популарности на Западу у периоду 1960-1970-их година.

3. **Окултизам**, учења типа екологије духа. За њих је карактеристична окултно-мистичка усмереност и коришћење науци сличних схематских објашњења и појмова (енергија, еволуција, итд): теософија, астрологија, спиритуализам, мантика (ситем гатања „и цзин“, „тарот“ и др.), вуду, масонство, итд.

4. **Неопаганство**: древнословенско паганство (разуме се савременим реконструкцијама и интерпретацијама), Вика или религија друида, древна магија и томе слично. Често се идеологија неопаганства користи у учењима ултра-десних религиозно-политичких оргнаизација („Нови Акропољ“, црква „Нави“, покрет „Ка богодржављу“).

5. **Сатанизам** или ђаволопоклонство.

6. **Псеудопсихолошке и псеудомедицинске** организације које покушавају да се региструју као друштвене или просветитељске организације. Основу њиховог учења чини доктрина усавршавања (самоусавршавање) духовних могућности човека и његовог физичког састава. Уобичајена технологија која се проповеда од ових организација позајмљена је из психотехника источњачких кутлова.

Од штетних особености неокултова треба споменути методе врбовања присталица и начин обраде неофита: „бомбардовање љубављу“ (постављање појединца у центар пажње, љубав, пажња, усхићење), информациони конформизам (неофит даје одговоре на сва питања, при чему наглашавају да само ова доктрина или вероучење даје пуноћу знања), изолација (општење само са истоверницима, минимална или потпуна забрана општења са родбином, пријатељима и друговима), строги режим (ограничавање сна и јела, исцрпљујућа духовна пракса, тежак физички рад). Све ово води ка физичком и психичком трошењу, константном стању психолошке потчињености (зависности од гуруа), одсуство саморефлексије и постојано психичко растројство. Ови методи се користе, пре свега, код тзв. тоталитарних (деструктивних) секти, које стављају под потпуну контролу сазнање и понашање адепта, а које доводи до рушења његове личности.

Модел оцене неокултова и вредновање њихове повезаности са страним државама

Најсложенија ситуација, повезана са суштином нетрадиционалних (нових) религија јесте израда модела њихове оцене и сценарија узајамног односа са страним државама. У оквиру ове ситуације неопходно је, у крајњем, решити два проблема: први, могућност официјелног признавања (регистрације) неокулта од стране државе, и други, „уписивање“ (шире – социјализација) регистрованог неокулта у постојећи правни и културни простор.

Услови за регистрацију религиозне организације јасно су дати у Закону Републике Белорусије „О слободи савести и религиозним организацијама“. Формирани систем услова омогућава религиозној групи да претендује на постојање по Закону и функционисање на територији државе. Овде је неопходна научно-религиозна експертиза која помаже да се разјасни карактер вероучења, што омогућава сврставање религиозне групе у тоталитарне, деструктивне, антихумане култове (њихова регистрација се не одобрава) или у дозвољене за регистрацију. У нашем законодавству таква експертиза је предвиђена.

Следећи проблем је веома сложен и повезан је са проблемом религиозних мањина. У основи отаџбинског модела државно-конфесионалних

односа налази се принцип изборности уз незаобилазну једнакост религија пред законом: сама држава бира партнера из сфере религије за решавање ових или оних питања. Потпуно је природно што су такви партнери постале историјске, традиционалне конфесије датог региона због њихове укоренености у културу (традицију, психологију, менталитет) месног становништва.

На овај начин анализирајући садржину националне безбедности у области државно-конфесионалних односа у Белорусији неопходно је констативати следеће: постојање низа потенцијалних опасности унутрашњег и спољашњег карактера у отаџбинском религиозном пољу; друго, наличје програма (докумената, пројеката) по питању предупредјења ових опасности, и, треће, неопходност постојаног мониторинга ситуације у религиозној сфери.

Превео са руског

Зоран Милошевић

Резиме

Проф. др Димитриј К. Безњук,
Филозофски факултет,
Белоруски државни универзитет, Минск, Белорусија

НАЦИОНАЛНА И РЕЛИГИОЗНА БЕЗБЕДНОСТ БЕЛОРУСИЈЕ

Аутор, на основу аргумената, а по питању слободе савести и слободе вероисповедања, сматра да, оријентишући се на демократске и општељудске вредности, држава није дужна да принесе на жртву обезличеним космополитским схемама националну и културну специфичност, тим пре што пракса доказује да је демократска држава способна да убележи као међународни стандард слободу савести, а да, при том, не ризикује поништавање сопствене етноконфесионалне и културне особености.

Ово је важно пошто се угрожавање националне безбедности држава на Истоку, посебно Белорусије, спроводи од стране САД и ЕУ, тако што се тврди да ова држава не поштује слободу савести и вероисповедања. Анализа стања у САД и Европској унији, те самој Белорусији говори да ова држава поштује међународне стандарде по питању слободе савести и вероисповедања у ис-

тој мери колико и оне државе које су себи присвојиле статус развијених и демократских.

На крају аутор нуди класификацију нових религија по најочигледнијим разликама – догматским и идеолошким погледима на свет.

Кључне речи: Религија, слобода савести, безбедност, Белорусија, свет, Црква, секте, култови.

Summary

Dimitrij K. Beznjuk,

Faculty of Philosophy, Belorussian State University, Minsk, Belorussia

NATIONAL AND RELIGIOUS SECURITY OF BELORUSSIA

Author of the article stated, on the basis of arguments, as well as on the basis of freedom of opinion and religious beliefs, that a state, in its orientation toward adoption of democratic and universal human values, is not obligated to sacrifice its national and cultural particularities for the sake of impersonal cosmopolitan schemes. The author argues so on the ground that in effect it has been proven that a democratic state is capable of adopting freedom of opinion as an international standard while not putting on risk its own ethno-confessional and cultural particularity.

This is a very important issue, considering the fact that imperilment of national security of the states in the East, especially of Belorussia, has been continuously going on from direction of the USA and the EU, through claims that freedom of opinion and religious beliefs has been violated in this state. Analysis of conditions in the USA and the EU, as well as in Belorussia, points out that Belorussia has been respecting international standards regarding freedom of opinion and religious beliefs just as much as these states which assumed the status of developed and democratic ones.

In the end of the article, the author presented his classification of new religions by their most obvious differences – in their dogmatic and ideological world views.

Key words: religion, freedom of opinion, security, Belorussia, world, Church, sects, cults